

DE NORD A SUD

Ollé i Haro, un tàndem biogràfic

Un d'Amposta (Rafael Haro) li diu a un d'Ulldecona que viu a Tortosa (Manel Ollé i Albiol) que vol escriure la seva biografia. Aquest, l'infecat positivament de biografiosi, agraint el detall (un detall de gairebé 500 pàgines i, per tant, de molts dies i dos anys llargs gratant), especifica que vol una "Biografia compartida", i així -enmig de confinaments i altres delícies selectives- ha sorgit aquest rajol bibliogràfic de Rafael Haro, professor i filòsof, poeta i narrador, que ha publicat Onada Edicions, de Benicarló, amb el títol *Manel Ollé i Albiol. Biografia compartida*.

Me l'envien i quedo, naturalment, aclaparat davant la informació objectiva que conté (dades, dates, situacions, llocs i gent de tota mena) i les opinions i comentaris de l'autor, confirmades i refermades per la multitud de persones (vegeu l'extens índex onomàstic) que Rafael Haro fa intervenir en el text, confir-

mant al seu torn per què Manel Ollé va voler que fos una "Biografia compartida".

I és que aquest xicot, de la collita seminal de 1954, a qui vaig atribuir la condició de "Bruixot de mots al Montsià", ha volgut compartir la seva vida (treballs i dies), per començar, amb la família de la qual prové i la que formà, amb Cinta Sabaté, fenomenal escultora renovadora del classicisme de les maternitats, i els seus dos fills, Cinta i Josep, pel que veig, músics fets i drets com una cantonada.

I, al voltant d'aquest nucli, l'ampliació en cercles concèntrics -humans, geogràfics i culturals (antropologia, agricultura, ecologies, literatures i llengües)-, aprenent i ensenyant sempre, posant en contacte el personal d'aquí i d'allà: d'Ulldecona al Montsià, de Tortosa a Tarragona, de Barcelona a la Catalunya Nord (amb Prada com a centre de referència), del País Valencià a les

Illes i, encara, Galícia i les proximitats de la Franja de Ponent.

En un detallat sumari, recorrent totes aquestes facetes, la biografia de Rafael Haro estableix la intensa acció humana i cultural d'aquest correcamins, que s'ha guanyat l'estima de tanta i tanta gent, com en un moment determinat van tenir, també, entre tants, el geògraf Pau Vila, el lingüista Joan Coromines, el folklorista, historiador i autor teatral, Esteve Albert i, en l'àmbit europeu, l'escriptor anglès, Gerald Brenan, escrivint, des d'Andalusia, sobre la societat espanyola del segle XX.

La presència física -i metafísica- d'Ollé es nota de seguida: la seva veu, atenorada; la qualitat del que diu, del que ha escrit en novel·les que ja són un formidable diccionari dispers tret de la llengua dels seus paisans, quan en aquest país rural, fa 50 o 60 anys, encara es treballava amb les mans, amb eines apropiades, amb animals i vegetals, quan tot

s'aprofitava, quan encara no s'havia produït, amb la intensitat que ho va fer després, l'hemorràgia de l'emigració agrària, l'abandó de masos, finques i boscos i, en fi, quan encara no s'havia produït la criminal depredació de la naturalesa, que arruïnaria famílies i, amb elles, llur mitjà de vida i el tresor de la llengua, substituïdes unes i altres per aquest subllenguatge de la imbecil·litat verbal importada de les anomenades xarxes socials, fruit de la quincalleria tecnològica nord-americana.

Tot això -i tants altres valors- és el que Manel Ollé va difondre entre els seus alumnes de l'Institut de Tortosa, en conferències i congressos, en articles i converses de carrer, seguint el mestratge moral i intel·lectual dels seus referents més immediats, el doctor Manyà, Manuel Pérez Bonfill, Jesús Massip, Gerard Vergés, Zoraida Burgos, Ricard Salvat, Frederic Mauri i mossèn Joan Antoni Martínez Garcia, de tots els

Xavier Garcia
escriptor

quals ha parlat amb devoció.

I, ampliant el cercle, Max Cahner, Maria A. Capmany, els mallorquins Jaume Vidal Alcover i Josep M. Llompart, els de la Universitat de Prada, que arribaven de tot arreu. En fi, una nòmina impressionant, exalçant les virtuts d'altres i mirant les seves, en una actitud de modestia real que mostra, sobretot, la qualitat de les persones quan estan davant de desconeguts.

Una Biografia, per tant, que Ollé ha volgut compartir amb tants amb qui ha fet camí per uns mateixos ideals.